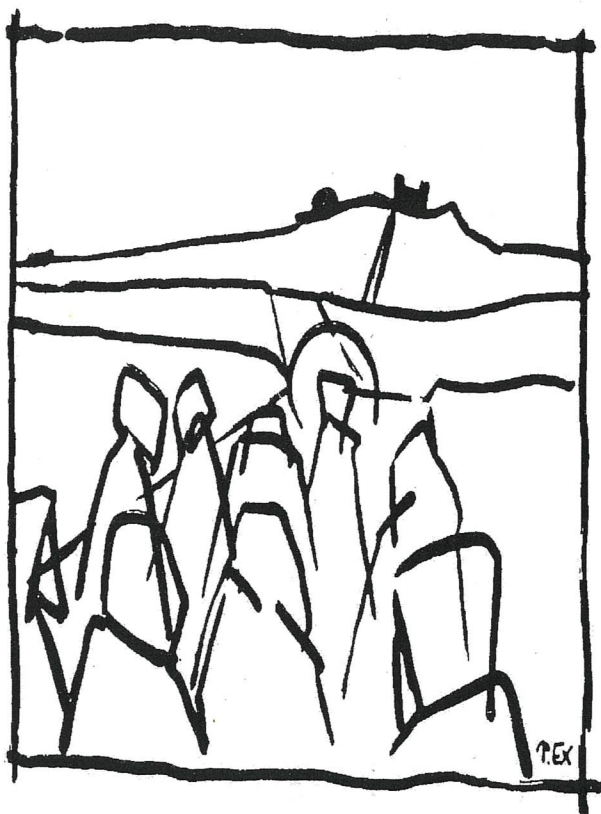
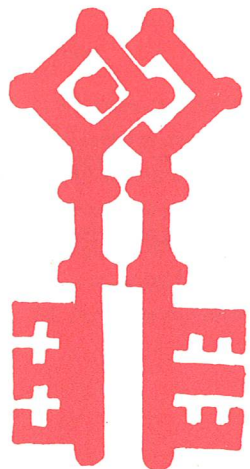
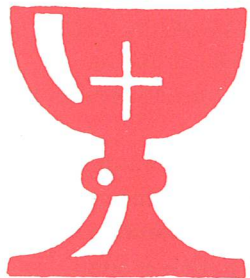
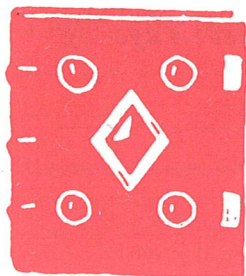

RE-FORMATIO

MEDDELELSER OM KIRKELIG FORNYELSE

1/ april 2004

ISSN 0903-6113

Se! Vi drager op til Jerusalem

Skåret ned

Finanslov 2004 (§28.11.31) ophævede bladtilskuddet til uge- og månedsblade med virkning fra 1. marts 2004

NYT FRA REDAKTØREN

I mange år har postvæsenet og senere Post Danmark ydet en stor service til overkommelig betaling for os og andre små blade, men som følge af finanslov 2004 er de dage nu uigenkaldelig forbi.

Med finanslov 2004 og beslutningen om at fjerne bladtilskuddet (portostøtten) til uge- og månedsblade er det, der tidligere var et fælles anliggende til gavn og glæde for mange, ikke længere fælles. Den enkelte skal selv betale.

For RE-FORMATIO betyder det, at vi ikke længere har råd til at bibeholde den service Post Danmark hidtil har ydet. Det er oplaget ganske enkelt for lille til, og det vil, hvis vi fortsatte som hidtil, fordyre bladets omkostninger urimeligt meget. Bladet kommer derfor som B-brev. Det er nu den billigste forsendelsesform.

Bladet kommer kun til dem, som redaktøren har adresse på. Ved vedvarende adresseændring, bedes man derfor meddele redaktøren den nye adresse. Det kan ske telefonisk. Det kan ske på postkort, eller ved brug af de flyttekort som Post Danmark stiller til rådighed, eller via en e-mail. Redaktørens adresse fremgår af bladets bagside. Post Danmark vedligeholder ikke længere vores adresselister. Vi skal selv.

Med ønsket om en glædelig påske.

Steen Sunesen

Forside-motivet er denne gang tegnet af Poul Exner, og blev brugt i forbindelse med 50-års jubilæet for kirkevandringen. Se næste side.

At de alle må være ét

I anledning af 50 års jubilæet for kirkevandringen i København

Kirkevandringen i København afholdtes første gang i 1955, og havde dermed 50 års jubilæum i år. Vandringen fandt sted den 20. januar og blev tilrettelagt af Alban- og Sergijsamfundet i samarbejde med de nedenfor nævnte kirker.

Vandringen havde karakter af én lang gudstjeneste, inspireret af de klassiske led: Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus og Agnus Dei; den forløb som følger:

Sct. Pauls Kirke

Folketkirken

Indviet 1877, restaureret 1993

Præludium

Indledning

Dauidsalm 51, 1-14

Skriftetale

Kyrie:

P: Herre Gud Fader i himlen!

M: Forbarm dig over os!

P: Herre Jesus, vor frelsermand!

M: Forbarm dig over os!

P: Herre Helligånd,

vort lys og vor trøst!

M: Forbarm dig over os!

P: Vi har syndet med vore forfædre.

M: Vi har forskyldt din vredes domme.

P: O Herre, handl ikke med os efter vore synder.

M: Og betal os ikke efter vore misgerninger.

P: O Herre, hør vor bøn.

M: Og lad vor røst komme til dig.

P+M: Herre, vor Gud, du kender vore hemmelige tanker, og det inderste i vore ord og gerninger er ikke skjult for dig. Vi bekender for dig, at vi har syndet imod dig og ikke er værd at kaldes dine børn. Men uden dig kan vi ikke leve. Derfor beder vi dig: Kast os ikke bort fra dit ansigt og tag ikke din Helligånd fra os. Du, som tager imod syndere, tag imod os. Herre, forbarm dig over os.

Absolution

1. Op dog, Sion, ser du ej
sejrens palmestrø'de vej
til Guds hus i Himmerig!
den er og beredt for dig.
2. Korset vel for øje står,
langs med svælget vejen går,
men hvor Herren har sin gang,
der er englevagt og sang.
3. Klippegrund gør foden fast,
frygten flyr for håb i hast,
troen står, hvor tvivlen faldt,
kærlighed forsøder alt.
4. Troens ord med sandheds Ånd
os ledsager hånd i hånd;
Åndens glød og Herrens røst
skænker os en evig trøst.
5. Paradisets vin og brød
styrker os i liv og død,
kæmpeskridt vi gør opad
til den hellige Guds stad.
6. Der er gammen, fred og ro,
der vi skal for evig bo,
gå som under grønne lind,
til vor Herres glæde ind.
Grundtvig 1851

Praktiske bemærkninger

P: Lad os gå herfra i fred.
M: I vor Herres Jesu navn.

Jerusalemskirken

*Metodistkirken
Indviet 1866*

Glæd dig, du jord,
lad mørket fly,
thi lyset blandt os bor!
O, hvilket dyb af kærlighed,
Gud vender al vor sorg til fred,
han vender sorg til fred,
han vender sorg til fred.
Alverden pris hans kærlighed!

Glæd dig, du jord,
dit lovsangskor
skal hylde kongen stor!
Lad mark og skov og bjerg og dal
og alt det skabte, uden tal
istemme lovsangskor,
istemme lovsangskor.
Istem, du jord, dit lovsangskor!

Glæd dig, du jord!
Han kommen er!
Luk op for ham din favn.
Giv rum i hvert et hjerte her,
forkynd hans ære fjernt og nær,
lovsyng hans store navn,
lovsyng hans store navn.
Lovsyng hans ære fjernt og nær!
Sl. 98, Isaac Watts 1719

Læsning: Efeserbrevet 4,1-8

Bøn

Jeg vil ophøje dit navn,
jeg vil synge om dit rige
for du lever i mit liv,
ingen anden har din lige.
Du kom fra himmel til jord
for at vise os vej,
på et kors i vores sted
du ofrede dig.
Ned i graven blev du lagt,
men du brød den ondes magt,
jeg vil prise dig, min Gud.

Rick Founds

Sendelsesord

/: Vi vil gå med kærlighed fra Gud,
vi vil gå med kærlighed fra Gud.:/
Vi vil gå, gå med,
vi vil gå med, åh,
vi vil gå med kærlighed fra Gud.

/: Vi vil vandre i vor Herres lys,
vi vil vandre i vor Herres lys.:/
Vi vil vandre, vandre
vi vil vandre, åh,
vi vil vandre i vor Herres lys.

/: Vi vil bringe bud om fred på jord,
vi vil bringe bud om fred på jord.:/
Vi vil bringe, bringe,
vi vil bringe, åh,
vi vil bringe bud om fred på jord.

/: Vi vil juble ved vor glædes Gud,
vi vil juble ved vor glædes Gud.:/
Vi vil juble, juble,
vi vil juble, åh,
vi vil juble ved vor glædes Gud.
Afrikansk

Skt. Aleksander Nevskij Kirke

Den russisk-ortodokse kirke.

Indviet 1883.

*Fyrst Aleksander Nevskij (d. 1263) er en
af Ruslands nationalhelgener.*

P: Lovet være vor Gud, stedse, nu og
altid og i evigheds evighed.

L: Amen. Ære være Dig, vor Gud, ære
være Dig.

K: Himmelske Konge, Trøsteren,
Sandhedens And, som er alle steder
og fylder alt, det godes kilde og livets
giver, kom og tag bolig i os, rens os
fra alt ondt, og frels Du algode, vore
sjæle.

L: Hellige Gud, Hellige stærke, Hellige
udødelige, forbarm Dig over os

Hellige Gud, Hellige stærke, Hellige
udødelige, forbarm Dig over os

Hellige Gud, Hellige stærke, Hellige
udødelige, forbarm Dig over os

Ære være Faderen og Sønnen og Hellig-
ånden nu og altid og i evigheds evig-
hed. Amen. Alhellige Treenighed, for-
barm Dig over os, Herre, rens os for vore
synder,

*Hersker, tilgiv os vore overtrædelser,
Hellige, kom til os og helbred vore sygdomme for Dit navns skyld.*

Herre, forbarm Dig.

Herre, forbarm Dig.

Herre, forbarm Dig.

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden nu og altid og i evigheds evighed. Amen.

K: Fader Vor

P: Thi Dit er riget, magten og herligheden, Faderens og Sønnens og Helligåndens, nu og altid og i evigheds evighed.

K: Amen

Troparion til Kristi Døb

Da Du, o Herre, blev døbt i Jordansflodens vande,
Blev tilbedelsen af Treenigheden åbenbar;
For Faderens stemme lyder og vidner om Dig,
Og kalder Dig Sin elskede Søn;
Og Helligånden i skikkelse af en due Bekræfter Hans ords sandhed;
O Kristus, som har åbenbaret Dig, Og oplyst verden, ære være Dig.
Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden
nu og altid og i evigheds evighed.
Amen.

Kontakion til Kristi Døb

I dag har Du vist Dig for hele verden,
Og Dit åsyns lys har Du opløftet på os,

Som med viden synger for Dig:

Du er kommet, Du har vist Dig,

Du utilnærmelige Lys.

P: Visdom! - Alhellige Gudføderneske, frels os.

K: Mere ærerig end keruber og langt herligere end serafer, Du, som uden at fortæres fødte Gud, Ordet, Du, som er Gudføderneske, Dig højlover vi.

P: Ære være Dig, vor Gud, vort håb, ære være Dig.

K: Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden
nu og altid og i evigheds evighed.
Amen.

Herre, forbarm Dig

Herre, forbarm Dig

Herre, forbarm Dig

Velsign, fader.

Velsignelsen

P: Må Kristus, vor sande Gud, for Sin alrene Moders, de hellige, ærværdige og højlovede apostles, den hellige Aleksander Nevskij, vor fader blandt de helliges, og for alle de helliges forbønners skyld, forbarme sig over os og frelse os, thi Han er god og elsker menneskene.

K: Amen. Herre, forbarm Dig

Sct. Ansgar Kirke

Den romersk-katolske kirke.

Indviet 1842.

Ophøjet til domkirke ved oprettelse af katolsk bispesæde i København i 1953.

Opkaldt efter Danmarks apostel

Psalm 145 synges med omkvæd:

Stor og højlovet er Herren
Jeg lever og priser hans navn

Halleluja

Læsning: Mattæus 5, 1-12

Trosbekendelsen (Nicænum)

Jeg tror på én Gud, den almægtige Fader, Himlens og jordens, alle synlige og usynlige tings skaber. Og på en Herre, Jesus Kristus, Guds enbårne Søn, som er født af Faderen forud for alle tider.

Gud af Gud, lys af lys, sand Gud af sand Gud. Født ikke skabt, af samme væsen som Faderen, ved hvem alt er skabt..

Som for os mennesker og for vor frelses skyld er nedstegen fra Himlen / og har påtaget sig kød ved Helligånden af Jomfru Maria og er blevet menneske. Han er også blevet korsfæstet for os, pint under Pontius Pilatus og begravet. Og han er opstanden på den tredje dag efter skrifterne og opfaren til Himlen. Han sidder ved

Faderens højre hånd. Og han skal komme igen med herlighed for at dømme de levende og de døde, og på hans rige skal der ikke være ende. Og på Helligånden, Herren og Levendegøreren, som udgår fra Faderen og Sønnen, og som tillige med Faderen og Sønnen tilbedes og forherliges, som har talt ved profeterne. Og på en, hellig, katolsk og apostolisk Kirke. Jeg bekender én dåb til syndernes forladelse. Og jeg venter de dødes opstandelse og livet i den tilkommende evighed. Amen.

Velsignelsen

Jeg tror, o Gud, på hvert et ord, som du har åbenbaret; urokkelig og fast jeg tror, hvad Kirken har bevaret. Hvor verdens visdom ej slår til, er troen kun fornøden: i denne tro jeg leve vil og gå med den i døden.

St. Alban's Church

Den anglikanske kirke

Indviet 1887

Alban var en kristen romer, der led martyrdøden i England ca. 305

Priest: O Lord, open our lips;
Answer: And our mouth shall proclaim
your praise.

P: Let us worship the Lord.

A: All praise to his name.

P: Glory to the Father, and to the Son, and
to the Holy Spirit:

A: As it was in the beginning, is now, and
shall be for ever. Amen.

Lesson: Revelation 4,7-11

Magnificat:

My soul doth magnify the Lord: and
my spirit hath rejoiced in God my
Saviour. For he hath regarded: the
lowliness of his hand-maiden.

For behold, from henceforth: all gen-
erations shall call me blessed.

For he that is mighty hath magnified
me: and holy is his Name.

And his mercy is on them that fear
him: throughout all generations.

He hath shewed strength with his
arm: he hath scattered the proud in
the imagination of their hearts.

He hath put down the mighty from
their seat: an hath exalted the humble
and meek.

He hath filled the hungry with good
things: and the rich he hath sent
empty away.

He remembering his mercy hath
helped his servant Israel: as he prom-
ised to our forefathers, Abraham and
his seed for ever.

Glory be to the Father, and to the
Son: and to the Holy Ghost: As it was
in the beginning, is now, and ever
shall be: world without end. Amen.

P: From the rising of the sun to its set-
ting, let us pray to the Lord. That the
people of God in the entire world
may worship in spirit an in truth, let
us pray to the Lord.

A: *Lord have mercy.*

P: That the Church may discover
again that unity which is your gift, let
us pray to the Lord.

A: *Lord have mercy.*

P: That the nations of the earth may
seek after the ways that make for
peace, let us pray to the Lord.

A: *Lord have mercy.*

P: That the whole creation may beset
tree to enjoy the glorious liberty of
the children of God, let us pray to the
Lord

A: *Lord have mercy.*

P: That all who with Christ have en-
tered the shadow of death may rest in
peace and rise in glory, let us pray to
the Lord.

A: *Lord have mercy.*

P: Let us commend the world, to
which Christ shoved the way, to the
mercy and protection of God.

Sanctus

Holy, Holy, Holy!

Lord God Almighty!

Early in the morning
our song shall rise to thee;

Holy, Holy, Holy!

Merciful and Mighty!

God in three Persons,
blessed Trinity!

Holy, Holy, Holy!

all the saints adore thee!

Casting down their golden
crowns around the glassy sea;

Cherubim and Seraphim
falling down before thee,

Which wert, and art,
and evermore shalt be.

Holy, Holy, Holy!

though the darkness hide thee,

Though the eye of sinful man

thy glory may not see,

Only thou art holy,

there is none beside thee,

Prefect in power,

in love, and purity.

Holy, Holy, Holy!

Lord God Almighty!

All thy works shall praise thy name,
in earth, and sky, and sea;

Holy, Holy, Holy!

Merciful and Mighty!

God in three Persons,
blessed Trinity!

Blessing

Gustafskyrkan

Den svenske lutherske kirke.

Kirken er indviet 1911

Opkaldt efter kong Gustaf V.

Procession

Agnus Dei - Hymne ved kirkens kor

Prædiken ved
Professor, canon M. D. Allchin

„Dette har jeg talt til jer, mens jeg endnu
var hos jer. Men Talsmanden, Hellig-
ånden, som Faderen vil sende i mit navn,
han skal lære jer alle ting og minde jer
om alt, hvad jeg har sagt jer.”

Joh 14,25-27

„FRED EFTERLADER JEG jer, min
fred giver jeg jer.” Denne fred, er en
fred som denne verden hverken kan
give eller tage fra os, en fred som
Helligånden, sendt af Faderen i Jesu
navn, har bragt os. Det er i denne

fred, vi er føjet sammen til et, indvendig i hver enkelt, og mellem hverandre, indføjet i Treenighedens liv i kærlighed. Sagt af en russisk helgen fra det tyvende århundrede med ordene: „Gennem Helligånden gør Kristus os til en familie i Gud vor fader.“ (St. Sylvan).

VI FEJRER I DAG at kirkevandringen har eksisteret i 50 år. Denne årlige begivenhed, som foregår her i hjertet af København, her i hjertet af Danmarks hovedstad. Det er et årligt udtryk for længslen efter enhed, for bøn for enhed, for bevægelsen mod enhed, som har været et karakteristika for det tyvende århundrede, som netop kan karakteriseres som kristendommens enheds århundrede. Startende med den store missionær konference i Edinburgh i 1910, som i hemmelighed voksede sig stærkere gennem 1. verdenskrigs mørke og lidelse, og som pludselig udvidede sig i to vældige strømme: „Life and Order“ og „Life and Work“, i mellemkrigsårene besejlet med martyrernes blod, i årene med forfølgelser fra henholdsvis nazisme og kommunisme.

Som pave Johannes Poul flere gange har insisteret på, så er vi kristne dybere forenede gennem martyrernes vidnesbyrd end gennem noget andet;

gennem dette vidne har disse mænd og kvinder, fra de tre store grene af den kristne familie: katolsk, ortodoks og evangelisk, bragt os sammen, gennem døden og opstandelsen af den ene, alles Herre. For blot at nævne nogle få: Dietrich Bonhoeffer, Kaj Munk, Maria Scobtsova, Edith Stein, Pavel Florensky, og Maximillian Kolbe.

Derfor, idet vi rejser os fra anden verdenskrigs ildebrande og bevæger os ind i århundredets anden halvdel, finder vi en stor offentlig begivenhed, grundlæggelsen af Kirkernes Verdensråd i 1948, vi finder også en lille uofficiel begivenhed, etableringen af Kirkevandringen i 1954, på initiativ af the Fellowship of St Alban and St Sergius, — Alban- og Sergijsamfundet.

Hvis den økumeniske bevægelse lærer os noget, så er det at Gud sædvanligvis arbejder gennem de svage og små ting i denne verden, snarere end gennem det mægtige og stærke. „Fellowship of St Alban and St Sergius,“ en økumenisk bevægelse, der i 1920'erne voksede ud af det internationale „Student Christian Movement,“ har aldrig været magtfuldt, etableret eller særlig talrigt, men det har budt kristne, fra mange forskellige grupperinger velkommen, særlig kristne fra henholdsvis Øst og Vest. Det er dette fællesskab, der har været

denne kirkevandrings hjerte gennem 50 år. Noget er sat i gang her, pga. mødet mellem kristne fra øst og fra Vest. Hvis vi tænker på samfundets begyndelse i England i 1930'erne, skal vi tænke på grundlæggerne på østsiden, på Fader Sergij Bulgakov, en af de betydningsfulde teologer i den russiske kirke i det tyvende århundrede, ordineret som præst samtidig med Oktober Revolutionen i 1917. I 1922 kom han til vesten for at gå i eksil, og dermed kom han til at vidne om/blive et eksempel på Østkirkens kristendomsforståelse i vor vestlige verden. På vestsiden var der en, udefra set, skrøbelig person, men også en profet og pioner, Evelyn Underhill, hun skrev en afhandling om kristen mysticisme, der var en landvinding på dette område, hun var den første kvinde, der holdt forelæsninger i teologi på Oxford Universitet, den første kvinde i „Church of England“ der var kendt som åndelig vejleder og retræteleder.

Disse to var pionerer, der døde i krigsårene. Her i Danmark, og andre skandinaviske lande, var det i halvtredserne at samfundet kom til live, mest af alt pga. én mands tro, bøn og vision, nemlig Nicholas Zernov, en russisk lægmandsteolog, discipel af Fader Bulgakov, en mand med en strålende imødekomende personlighed og et talent for venskab

lighed og et talent for venskab og forståelse, som han alt sammen investerede i at tjene denne sag for enhed og forsoning. Her i Danmark ligesom alle andre steder han kom frem, fik han nye venner og fandt nye kollaboratører. Jeg husker særlig i 1950'erne, Svend Borregaard og Agnete Møller blandt dem, der kom til at dele hans vision og blandt deres efterfølgere Kirsten Holm og Poul Exner. Disse var blot nogle få af dem hvis tro og arbejdsomhed, der lå bag opbygningen af kirkevandringen.

FATHER PAVEL FLORENSKY, den russiske præst og teolog, der døde i en Sovjetisk arbejdslejr i 1940'erne har sagt: „Fortiden er ikke død. Den er her stadig.“ Disse ord vidnede om hans tro på de helliges samfund, det var ord han udtrykte i kærlighed og solidaritet med sin kone, når han skrev til hende fra lejrenes helvede. Vores fortid er ikke død. Dette tror jeg, efterhånden som jeg bliver ældre, er sandt på flere forskellige måder. De mænd og kvinder som jeg har talt om, er stadig hos os, stadigvæk som de var det i deres jordiske liv, troende og modige mennesker med originalitet og forestillings-evne, profeter og pionerer.

De opfordrer os til at fortsætte med at tage del i dette ene kald. Hvis

Guds kald i det sidste århundrede var et kald om kristen forsoning og enhed, så er Guds kald i dette århundrede ikke mindre klart, men mere krævende. Det er ikke alene visionen om kristen forsoning; men visionen om enhed og forsoning af hele den menneskelige familie. Først Abrahams børn, muslimer, kristne og jøder sammen, men ikke kun dem, hele menneskeheden familie, inklusiv alle dem, der er kommet for at søge efter Guds visdom og kærlighed, at de alle må være et, og at Guds fred må blive grundlaget iblandt os, den fred der kommer fra Gud Faderen, den fred som den hellige livgivende ånd bringer i vor Herre Jesus Kristi navn.

SÅ MED ORDENE af en af de største profeter og pionerer indenfor kristne menigheder, én som givetvis ikke er fraværende, når vi påkalder ham her i dette land og i denne by, som han holdt så meget af.

1 Kraften fra det høje,
alt som en ild for øje,
med alle tungers liflighed
neddaled til Guds menighed.
Takker alle Gud for hans gave!

2 Kraften fra det høje,
Guds Ånd, os sammenføje,

fra øst og vest, fra syd og nord,
til gæster ved vor Herres bord!
Takker alle Gud for hans gave!

3 Kraften fra det høje
os i vort sind fornøje,
som Herrens folk med Himlens fred,
udvalgte til Guds salighed!
Takker alle Gud for hans gave!

*N. S. F. Grundtvig 1850.
Melodi: Krist stod op af døde*

Kollekt til Alban- og Sergijsamfundet under salmen:

Sin enda grund har Kyrkan
i Kristus, Frälsaren.
Hon är hans egen byggnad,
den nya skapelsen.
I världen som han löste
från mörkret med sit blod
blev hon den brud han krönte
med evangeliis ord.

Fast spridd i många länder
är kyrkan endast en
och har en enda Herre
och en bekräftelse.
Av vatten född och Ande
till ett och samma hopp
hon går till löfteslandet
med samma resekost.

Med undran och med löje
ser världen hur hon slits,
av tusen tvister sönder
och nekar sig Guds frid.
Hur sällsamt klingar orden
i kyrkor utan fred,
om Herrens frid på jorden,
om Guds barmhärtighet.

Guds Kyrka är gemenskap
med Fadern och hans Son.
Det skådar hon och erfar
i Andens kraft och nåd.
Guds helgon och martyrer
betygar det med blod.
Omkring dem sjunger rymden
där segerns Kyrka bor.

O. Hartman efter S.J. Stone

P: Herren vare med er
M: Med dig vare och Herren

Bøn om fred

Fredshilsen

Fadervor

P: Låt oss tacka och lova Herren.
M: Herren vare tack och lov.
Halleluja, halleluja, halleluja.

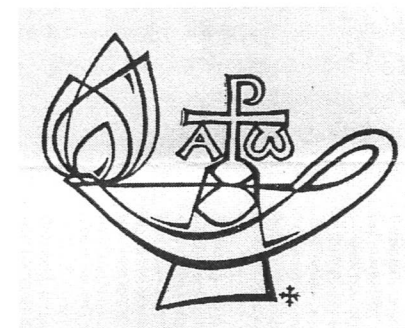
Velsignelsen

Bliv kvar hos mig, se dagen slut är när.
Bliv kvar o Herre, snart är natten här.
Då allting annat sviker och bedrar,
Du ende trogne tröstare bliv kvar.

Du ensam kan betvinga mörkrets hot
och giva styrka att stå frestarn mot.
Var stund din närhet jag av nöden har;
I köld, i sol, bliv Herre, hos mig kvar.

Ditt kors skall skine för min blick, när sist
jag somnar in, o Herre Jesus Krist.
Då viker natten, morgon bräcker klar.
I liv, i död, bliv, Herre, hos mig kvar.

H.F Lyte; O. Mannström

Det er dejligt at være dansk i Norge – især på Gran

- indtryk fra et højkirkeligt stævne

AF HENRIK HØJLUND

Da jeg for fire år siden for første gang var på Gran-stævne besluttede jeg, at det ikke skulle være sidste gang, jeg drog af sted til dette traditionsrige højkirkelige stævne i Norge.

I ÅR BØD CHANCEN sig så igen, og jeg greb den med glæde.

Det blev til tre dejlige dage ved søsterkirkerne på Gran. De to smukke middelalderkirker som ligger side om side på højden ovenfor Gran by ganske tæt ved det turisthotel, hvor overnatning, bespisning og foredrag fandt sted. Stævnet blev afviklet i pendulfart mellem hotel og kirker. Kirkerne anslog dagsrytmen med laudes, vesper, completorium og den daglige messe. Og alt sammen gennemført på allerskønneste måde.

Er der noget man virkelig har sans for i det højkirkelige, så er det gudstjenestens skønhed. Den ses som et spejl af Guds skønhed. Og sekundært, i lyset af Guds skønhed: også menneskets skønhed. Dét, tror jeg personligt, er en af den højkirkelige bevæ-

gelses allervigtigste bidrag til alle tider, og ikke mindst vor tid: fastholdelsen af, at den gode gudstjeneste skal være et spejl af Guds egen skønhed. Det er en vigtig kommentar til os, når vi i iver efter at nå tidens mennesker med evangeliet diskuterer, hvordan vi kan gøre gudstjenesten så let fordøjelig for tidens mennesker som muligt. Midt i al pædagogiseringen kan vi gå hen at lide et stort tab. Og i øvrigt også miste en hel del skjult pædagogik, der allerede ligger i den liturgi-skønne gudstjeneste.

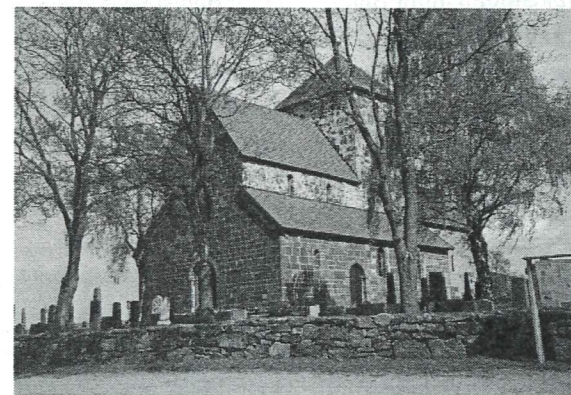
På Gran kan de virkelig noget med gudstjenestens skønhed. Blandt stævnets 150 deltagere var der flere fremragende kirkemusikere (bl.a. selveste Trond Kverno, en af Norges kendteste, nulevende komponister). Desuden en lang række præster og andet godtfolk som kan synge sig op mod englesang. Og når dertil lægges en velgennemtænkt liturgi og en god portion røgelse, så slås alle sanser ud, og det hele ender i ren karismatik.

Det er ikke løgn. Det er på Gran, jeg har haft nogle af mine mest direkte karismatiske oplevelser.

Naturligvis bevæger man sig indimellem på en kant, hvor det er lige før, det slår over i æstetik. Men fornemmelsen af, at det hos deltagerne altid til syvende og sidst drejer sig om livet i Kristus gør, at balancen holdes.

Til andre tider kan der melde sig lidt fornemmelser af ordgyderi. I al fald efter undertegnede smag. Messen, særlig nadverdelen, kan i dens gennemtænkte korrekthed blive så ordrig, at det går ud over enkelhedens skønhed.

Men alt i alt var det henførende på den gode måde at deltage i stævnets gudstjenestelige rytme. Når vesperprocessionen satte ind med „Det kommer nu til julefest“ med samtlige 24 vers og både over- og understemme og vidunderligt orgelspil og bruset af sang fra 150 stemmer – da var det svært at holde klumpen i halsen i ave.

SANSEN FOR SANSENE præger på flere måder Gran-stævnet. Man får fornemmelsen af troen som noget altfavnende hos de højkirkelige. Man fornemmer, at det angår hele livet, hele skaberværket. Hvad enten vi fejrede messe, eller vi hørte foredrag om væren og ikke-væren og om at drikke dybt af Ånden, eller vi snakkede og lo over aftenøllet (efter at man med et dybt suk havde betalt 45 kr. for et luset glas), eller vi var til festaften med vidunderlig indføring i den lavkirkelige(!) pilgrims-sangtradition (bl.a. „Oh when the saints“ for fuld tryk!), så havde man hele tiden den der fornemmelse af helhed og sammenhæng. Fornemmelsen af Kristus-hændelsens og -troens indfældethed i ens eget bette liv og hele skabervær-

kets liv. De højkirkelige har altid været gode til at undgå den pietistiske forsnævrings faldgruber.

Det gode var, at

vi også på stævnet fik lov til at høre enkle, ligefremme prædikener om troens centrum – Kristus og nåden.

Og det endda med citater af Luther. Som ellers kan synes lidt tilsidesat i et miljø, hvor andre kirkefædre øjensynligt har højere status. Katolske eller ortodokse eller måske allerbedst: fædre fra tiden før, vi delte kirken i katolsk og ortodoks.

I år havde man endda indbudt en foredragsholder, som er særdeles velbevandret i oldkirkens fædre. Peter Halldorf hvis fremragende bog „21 kirkefædre“ udkom sidste år på dansk (Aros). Peter Halldorf har et større forfatterskab bag sig og er netop nu aktuel på dansk med bogen „Drik dybt af Ånden“. Titlen kan signalere forfatterens egen kirkelige baggrund. Han er fra den svenske pinsekirke. Med andre ord: En svensk pinsepræst talte om Helligånden på et norsk, højkirkeligt stævne, hvor deltagerne bestod af alt fra den norske statskirke hen over luthersk frikirke til den nordisk, katolske kirke og videre til både romersk katolske og forskellige ortodokse afarter. Og for at det ikke skulle være løgn gav pinsepastoren os en indføring i det mest pinsekirkelige, man kan forestille sig: tungetalen! Enkelt og sundt vel at mærke – så man faktisk spurgte sig selv om, hvorfor det ikke er mere i brug hos os.

DEN KIRKELIGE mangfoldighed på stævnet skyldes det opbrud, der har været i de senere år i den norske kirke på baggrund af den almindelige, teologiske læreopløsning i samme kirke. En lang række af de ledende skikkelser fra Kirkelig Fornyelses sammenhæng har taget ganske forskellige konsekvenser af nøden, men har altså valgt at bevare fællesskabet i Kirkelig Fornyelse. Det slog mig et par gange undervejs, om man ved vejvalgenes mangfoldighed har mistet et slags incitament. Ikke i og for sig mistet glæden ved at mødes – så vidt jeg nu overhovedet er i stand til at bedømme efter to besøg! Men mistet noget af det, der kan give et sådant fællesskab et sundt drive, en slags målrettethed. Hvad jeg mener, er, at den slags fællesskaber også ofte er motiveret af i bundethed til samme kirke og samme nød at kæmpe for samme sag. Selv vil en del af dem nok sige, at de er glade for at kunne slippe den evindelige kamparenas ævl og kævl og blot glæde sig over inspirerende messer, foredrag og fællesskab. Men tanken slog mig altså.

Til mangfoldigheden hører i øvrigt også den kuriositet, at der var et par kvindelige præster med som deltagere! Naturligvis ikke deltagende i nogen form for præstetjeneste, men altså almindeligt deltagende. Allerede på

togstationen første dag faldt jeg i snak med en kvinde, som kendte Børre Knudsen vældig godt. Jeg var ivrig efter at høre nyt om manden. Stor var min forbavselse, da det efterhånden gik op for mig, at kvinden er præst i det sogn, Børre Knudsen bor i, og at de to har et fint forhold til hinanden. „Han siger, jeg er diakon“, fortalte hun. Indrømmet: Jeg undrer mig stadig over, at kvinderne brød sig om at være der, men samtidig gav det mig en glad fornemmelse af stor loftshøjde og trods alt muligheden af at stå tydeligt ved et standpunkt, som nok er helt ude af trit med tiden, men som alligevel ikke skræmmer enhver med et andet standpunkt væk – og ej heller modsat.

Apropos Luther eller mangel på samme, så rørte han nok en anelse uroligt på sig i graven, da vi sang Salve Mater. Ligesom jeg selv forblev undrende tavs. Men som sagt: Fællesskabet er overmåde økumenisk. Jeg kunne i grunden ønske, at man i dette økumeniske fællesskab, som en gang havde Luther som fælles fader, plus alle de andre gode, kunne få øjnene åbnet igen for samme Luthers forbundethed med alt det bedste fra hele

den gode fælleskirkelige kirkefædretradition. Det slog mig et par dage efter stævnet på et andet stævne, årets MF-teolkursus, under et seminar om den nyere Luther-forskning. Luther er jo i pagt med den dybe strøm af „mystisk“ teologi, som løber gennem alt det bedste fra kirkens traditions-gods. Gad vide, om en del deroppe på Gran har glemt det? Man behøver måske ikke altid gå over åen efter vand.

TUREN TIL GRAN blev i øvrigt ikke ringere af, at vi var hele tre om at stemme i på rigtig dansk, når vi den ene gang efter den anden sang salmer af den uomgængelige danske salmeskat. Olav Fog og Knud Christensen var de øvrige to. Og så gjorde det ikke så meget, at Knud dummede sig lidt i toget overfor en skistøvleklædt nordmand med interesserede spørgsmål til hans „smarte vinterstøvler“. Vi undskyldte blot Knud med hans danske aner overfor den befippede nordmand og gjorde samtidig Knud venligt, men bestemt opmærksom på, at det altså var skistøvler til skiløb ude i det smukke norske snelandskab. □

Præstebroderskabet St. Pius X

Hvad er det?

AF OLAV FOG

GENNEM FLERE ÅR har jeg – og flere andre af vore medlemmer i Kirkelig Fornyelse – modtaget „Mitteilungsblatt der Priesterbruderschaft St. Pius X.“

Det er et meddelelsesblad eller rundbrev for det romersk-katolske præstebroderskab St. Pius X, som blev grundlagt af ærkebiskop Marcel Lefebvre efter det sidste Vatikanerkoncil 1962-65 som en protest mod de ændringer i først og fremmest liturgien, men også i læren om kirken og om økumenien, som blev vedtaget dér. Man fastholdt den kirkelige tradition, som man følte koncilet havde negligeret.

Da Lefebvre i 1988 ordinerede nye biskopper uden pavens tilladelse, blev han og broderskabet ekskommuniceret af kirken. Alligevel fastholdt man troskaben mod den hellige stol og opretholdt dialogen med kirken.

Om broderskabets forhold til Rom

I sidste nr. af „Rundbrief“ (Nr. 4. den 2. Febr. 2004) har redaktøren, pater

Franz Schmidberger, skrevet en lederartikel, hvorfra jeg plukker følgende:

”Hvorfor er præstebroderskabet St. Pius X hidtil ikke gået ind på Roms løsningsforslag (vedrørende en normalisering af forholdene)? Nuvel, med alle de sørgelige erfaringer gennem de sidste år og årtier kræver den kristelige klogskab en garanti, så at sige en offentlig bekendelse fra de ansvarliges side i kirken om fra nu af at ville understøtte og fremme traditionen i stedet for at integrere den som et onde i en storøkumenisk zoologisk have sammen med Hinduer, buddhister, muslimer, jøder, lutheranere, anglikanere og orthodoxe. Altså bad vi i begyndelsen af 2001 forlods om to indrømmelser, hvis opfyldelse vi ville anse for en sådan garanti:

1. Det offentlige tilsagn til alle præster i verdenskirken om uden indskrænkning at kunne fejre den hellige messe i den ærværdige overleverede ritus. En sådan forholdsregel ville ikke kun være et tegn på god vilje; den ville også for mange præster uden for vore

rækker være en stor hjælp og ville uden tvivl sætte en vigtig helbredelsesproces i gang i kirkens indre.

2. Derudover bad vi om tilbagekaldelse af ekskommunikationserklæringen af 1988; også dette skridt, for længst gennemført over for de virkeligt skismatiske orthodoxe, ville skabe en virkelig tillidsbasis for alvorlige samtaler

INDTIL I DAG ER HVERKEN den Lene eller den anden indrømmelse blevet opfyldt. Yderligere tilstræber kardinal Castrillon Hoyos en ren praktisk aftale, i tilslutning til hvilken teologiske samtaler efter hans mening kan føres. Betyder det ikke at give høsten seletøj på fra halen? (tysk udtryk for at begynde i den gale ende) Det er jo lige netop teologisk modsatrettede veje, som har ført til den nuværende tilstand: på den ene side en ny kirkeforståelse (kardinal Benelli taler selv typisk nok om koncilskirken), en ny katekismus, en ny økumenisk bibel, en ny kult, et nyt præsteimage, dialog som erstatning for missionsarbejde, et nyt forhold til verden; på den anden side de, der afviser alle disse af kirken for længst fordømte fornyelser og ganske enkelt holder fast ved fædrenes tro og ved det adækvate udtryk for denne tro i den eukaristiske kult,

altså ved det overleverede hellige messeoffer. Følgelig behøves en intensiv teologisk oparbejdelse af alle disse problemer, såfremt vi ikke vil foregøgle menneskene en skinenhed.

Dertil kommer endnu følgende: Vi vil under ingen omstændigheder ved en taktisk fortielse dække over det brud, der sker i dag, hverken for Gud eller for mennesker. Kirkens tilstand fordrer det offentlige vidnesbyrd. Derfor har præstebroderskabet St. Pius X's generallråd tillige med viebiskopperne sendt alle kardinalerne et brev med vedlagt dokument om den ødelæggende økumenisme og dens følger.

Endelig må det være slut med at sælge ud af kirken og dens tro til protestantismen, med relativeringen af sandheden; ellers vil den af paven selv beklagede lydløse apostasi (frafald) brede sig videre ud med kæmpeskridt.

For kort tid siden mødtes nogle af vore brødre med en højtstående repræsentant for Vatikanet. Hans råd lød: „Under tingenes nuværende tilstand kan man næppe tænke sig en aftale, for systemet er fuldkommen råddent; lad jer frem for alt ikke nøjes med kosmetiske forholdsregler, som det skete ved messen den 24. maj i Santa Maria Maggiore (det var en latinsk messe efter tridentinsk ritus); bliv hellere ved med at være som De er;

som tornen i kødet gør De på den måde koncilskirken den største tjeneste."

Om messens sandhed og skønhed

I samme nr fortælles, at man i Pius X-broderkabets præsteuddannelses-institution, Priesterseminar Herz Jesu i Zaitzkofen, Schierling, et par gange i den sidste tid havde besøg af teologistuderende fra forskellige fakulteter inden for det tyske sprogområde. I bladet aftrykkes et par breve fra nogle af disse studerende, bl.a. et fra en kvindelig NB! teologistuderende på 19 år. Det er så godt, at det skal I have i fuld længde:

DET FØRSTE, JEG fornemmede, da jeg så de studerende, messetjenere og præsten drage ind i kirken, var, at jeg følte mig som i en helt anden verden. Aldrig før – hverken hos gejstlige eller hos lægfolk – havde jeg set en sådan ærefrygt og en sådan værdighed i omgangen med det allerhelligste altersakramente, sådan som jeg fik lov til at opleve det i den højtidelige højmesse hos præstebroderskabet St. Pius X i Zaitzkofen.

Allerede i lang tid har jeg gentagne gange bemærket, at katolske kristne opfører sig i deres gudshuse, som var det et almindeligt rum uden særlig betydning, bortset fra at stilheden eventuelt indbød til bøn. Som følge heraf får også messerne en tilsvarende ringe værdi og karakter.

Men i stedet for at vore gejstlige skulle gribe initiativet og „redde“ Jesus tilbage i messen, forsøger mange at forme messen – for så vidt den overhovedet kan kaldes sådan – så „menneskevenlig“ som muligt.

Dette forsøg er dog dømt til at lide skibbrud, for så vidt menneskene i dag har meget bedre tidsfordriv uden for kirken og derfor ikke har brug for nogen præst. Men mens det sker, bliver Gud uden at man tænker over det, stadig mere borte fra de (mere eller mindre) troendes horisont.

Derfor har jeg fornemmet denne messe i den tridentinske ritus som den form, jeg i mit indre længe har søgt, men aldrig på denne måde har kunnet finde i de moderne messer. Her blev det imidlertid klart for mig, at det for en messe ikke er tilstrækkeligt og slet ikke svarer til dens egentlige betydning at være et glad måltidsfællesskab, hvorved offerkarakteren – messens oprindelige betydning – forringes og misagtes.

Ikke kun messeordningen, men frem for alt den deraf opståede atmosfære fik mig til at fornemme, at her drejer det sig ikke om en oplevelse fra min side eller om formaliteter, men det drejer sig om at tilbede Gud som den eneste HERRE og KONGE og at tjene ham med hele mit liv. På dette sted fik jeg en svag anelse af, hvor uendelig stor Gud dog må være og at HAN kalder os til et helligt liv; men samtidig måtte jeg tænke på, hvor ofte HAN

hos os i bund og grund bliver menneskeliggjort.

Desuden kunne denne traditionelle form igen give mig orientering om, hvordan man passende har at forholde sig i et gudshus under den hellige messe. Frem for alt er det blevet mig bevidst, hvilken enestående stilling og funktion præsten har: som Kristi stedfortræder er han messens vigtigste person. Først under dette aspekt bliver det forståeligt, hvorfor kun præst og messetjener og ikke menighedsrepræsentanter, lektorer i lægmandsstand må betræde alterrummet – det rum, som tilhører den Hellige...

Kun præsten kan udvirke Jesu nærværs nåde i messeofferet. Kun han må som følge deraf uddele Herrens hellige legeme. Det er for mig hver gang en smertelig erfaring at være vidne til, hvordan nogle præster blot sætter sig til ro og lader hostien uddele af lægfolk. Så ved folket ofte slet ikke mere, HVAD det overhovedet modtager... om muligt et stykke brød som symbol på den sidste Nadver?

Når tilbedelsens ydre form bortfalder, vil menneskene heller ikke mere spørge efter de indre sandheder. Efter min mening er det over for den Hellige strengt nødvendigt også at forholde sig i overensstemmelse dermed.

Jeg tror, at kun når præsten i fuld tillid og ærefrygt vender sig mod Gud (og ikke kun mod menneskene), er folket i stand til at tro på Gud og hengive sig til ham. Som

jeg har erfaret det, kan præsten kun efter den traditionelle ritus være ægte præst og som sådan blive anerkendt af mennesker.

Når jeg har oversat så fyldigt, har det flere årsager:

Romerkirkens og alle kristnes fælles problem

Gennem præstebroderskabet St. Pius X får vi et lille indblik i nogle af de problemer, som vor moderkirke, den romersk-katholske kirke og dermed vi selv står overfor. Hvis nogen derfor tænker på at konvertere, skal de bare vide, at nissen flytter med. Romerkirken står over for nøjagtig de samme problemer som vi. Selv om de fleste af dens medlemmer befinder sig i Asien, Afrika og Sydamerika, ligger Rom dog i Vesteuropa, og også i Nordamerika er der en magtfuld og indflydelsesrig del af kirken. Det er netop disse to steder, den franske revolutions arvtagere befinder sig.

Fra denne revolution og dens filosoffer stammer den moderne trend med dens frigørelse fra alle andre autoriteter end én selv, med dens rationalisme, ateisme, humanisme og demokratisme. Det er jo det, der i dag dominerer den vestlige verdens åndsliv og skaber det åndelige klima, som kirken skal leve i – også romerkirken. Man kalder det moderniteten, og er

der noget mennesker i dag ligger på maven for, så er det det moderne. Prøv bare at spørge teenagerne! Ganske vist er det mest moden i tøj og opførsel, de interesserer sig for, men bag det hele ligger tanken om det moderne, dvs. det, som mennesket selv bestemmer – uden at spørge autoriteterne, hverken Gud, stat, kirke eller forældre. Nu tænkes der ikke længere fra oven og ned, men fra neden og op. Det er oprøret fra neden, som skaber problemet for kirkerne – både de protestantiske og romerkirken. Ja, det er virkelig et problem, for kirken må til alle tider være styret fra oven, hvis den skal være Guds kirke og ikke synke ned til at blive en klub for religiøst interesserede. I kirken er det ikke mennesket, der er centrum, men Gud. Sandheden er uafhængig af, hvad mennesker mener. Kirkens tro, moral, embede, sakramenter, ja selve Guds ord er ikke afhængig af, om mennesker vil rette sig efter det eller ej. „Gud er Gud, om alle land lå øde, Gud er Gud, om alle mand var døde“.

NU ER St. Pius-broderskabet og vi højkirkelige ikke de eneste, der kæmper mod det mangelhovede uhyre: moderniteten. Det er der også mange andre, der gør, bl.a. Tidehverv. Derfor har vi også et vist fællesskab med dem, og derfor har vi

mange gange haft personer fra Tidehverv som talere ved vore landskonventer. Jo, der er også mange andre kristne, som står i samme kamp, men jeg kan ikke nævne dem alle

Alle kirker er under et enormt pres for at tilpasse sig. I romerkirken kalder man denne tilpasning for *aggiornamento* (pave Johannes XXIII's yndlingsudtryk) – det var det, der skete ved Vaticanum II, - i protestantismen kalder man det „at følge med tiden“ – og det sker hele tiden.. De protestantiske kirker er værst stillede, for her har man ingen pave eller andre ydre autoriteter, kun en Bibel og nogle bekendelsesskrifter, som jo kan tolkes – hvad man så sandelig også rask væk gør. Man er endda så dygtig til at tolke, at man kan få Bibelen til at sige det stik modsatte af det, den siger. I romerkirken har man ligesom lidt mere styr på det. Man har et læreembede og en lidt mere striks kirketugt. Men hvad hjælper det, når menighederne ikke vil finde sig i nogen autoriteter. Man gør, hvad der passer én, og præsterne står magtesløse, hvis ikke de ligefrem selv tilpasser sig, som vi andre i folkekirken jo også gør det

Derimod står det lidt bedre til i de østlige kirker. Der har man ikke haft nogen fransk revolution, og menighederne er ikke så inficeret af al det moderne djævelskab – endnu! Efter-

hånden som også de orthodoxe kirker flytter til vesten vil de komme under det samme pres, som alle andre. Åndslivet globaliseres.

Sådan set står det rigtig, rigtig skidt til i verden. Vi har ingen steder at flygte hen – undtagen opad. Vi må lade Gud være Gud og tilbede ham og ham alene. Ja, det er det, vi må – lad os da gøre det..

Opposition til dem „som anses for at være søjler“

Også i romerkirken er der fornyelsesbevægelser på linie med vores. Ganske vist er Lefebvre-bevægelsen mere katolsk end selve paven og kan på ingen måde anerkende os i en luthersk kirke, uanset hvor højkirkelige og katolske vi er. Vi har nemlig ikke det rette embede og står ikke i kommunikation med paven. Vi er derfor extra *ecclesiam* – uden for kirken. Alligevel er der visse lighedspunkter:

Vi vil begge en fornyelse af kirken – fra top til bund! En fornyelse, som består i frigørelse fra moderniteten, altså fra menneskets emancipation fra Gud og hans rige. Vi vil vende tilbage til kirkens apostolske tro, til den udelte kirkes tro, (for præstebroderskabets vedkommende til tridentinerkoncilet 1545-62) til oldkirkens og Ny Testaments tro. Det var faktisk også det, Luther ville. For at undgå modernite-

tens rationalisme og postmodernismens relativisme vil vi tolke den Helige Skrift ud fra kirkens apostolske tro. Hvis ikke vi gør det, vil der uvægerligt snige sig tolkningsnøgler ind, som er fremmede for bibelsk tro, og som vil forplumre troen. Sådanne tolkningsnøgler med tilhørende forplumring er rationalisme og liberalteologi. Det indså allerede Grundtvig i 1825.

Kirkens apostolske tro, dens *lex credendi* (trosregel) er i overensstemmelse med dens *lex orandi* (bønsregel), dens tilbedelse, dvs. dens gudstjeneste. Det vidste allerede oldkirken noget om. Teologi og gudstjeneste hænger sammen – jvf. Regin Prenters bog „Theologie und Gottesdienst“. Altså ud fra gudstjenesten kan vi sige noget om troen, og ud fra troen kan vi sige noget om gudstjenesten. Hvis vi derfor vil finde ind til troens inderste kerne, må vi gå til messen som den til alle tider er blevet fejret. Også det indså Grundtvig i 1825, da han lagde vægt på ordet af Herrens egen mund, nemlig dåben, nadveren, Fadervor med tilhørende bekendelse, det, som er uafhængig af eksegeterne og deres pavedømme, og som er gudstjenestens grundelementer.

Men en sådan fornyelse kan kun ske i opposition til kirkens ledelse – til dem, „som anses for at være søjler“

(Gal.2,9), - fordi „søjlerne“ har tilpasset sig modernismen. Ethvert forsøg på fornyelse af kirke, embede og sakramenter ud fra apostolsk tro, vil møde modstand fra ledelsen, og jo stærkere ledelsen er, desto større bliver modstanden. Vi ser det særlig grelt i den svenske kirke og i den katolske. Også vi i Danmark marginaliseres og isoleres, selv om det ikke er nær så slemt som i visse andre lande. Men netop denne marginalisering har vi fælles med St. Pius X-broderskabet – selv om der er stor forskel på dem og os.

Hvor messen fejres holdes kirken levende

Hermed er vi til den tredje grund til, at jeg citerer så meget: Som vi er også Lefebvre-bevægelsen glødende optaget af messen, fordi messen er kirkens livsnerv. De opdagede nemlig, at liturgireformen ved Vatikanerkonciliet ikke bare var en uskyldig modernisering af liturgien, men at den medførte en ændring af troen. Liturgireformen var et knæfald for modernismen, et knæfald for det suveræne menneske og dets religiøsitet. Derfor fastholdt de den tridentinske messe på latin fra Missale Romanum 1570. Denne messe var et bolværk mod forfald.

Den unge kvindelige teologistudent giver i sit brev en god beskrivel-

se af, hvad messe er. Den er audiens hos den almægtige, og derfor må hele liturgien bære præg af dette, af alvor og tilbedelse. Også kropssproget medinddrages i messen, ja musikken – alt det ydre. Det er det, som er så betagende ved messen, og som virker så dragende på mennesker.

Når vi om sommeren er på campingtur i Frankrig, plejer vi at gå til messe om søndagen, men ih, hvor er den nye messe dog kedelig. Et sted brugte præsten mindst 20 minutter på at lære menigheden at synge „Poul sine høns“ – ja ja, det var med en fransk kristelig tekst! Den gamle skønne messe er borte, og i stedet møder man noget, som skulle være folkeligt og imødekommende over for tidens mennesker, men blot jager dem langt bort.

Monica Papazu, hvis bog „Det hvileløse hjerte“ om kort tid udkommer på Re-formatio's Forlag, er også organist i et par danske landsbykirker. Hun, der selv er opvokset i den orthodoxe tradition og med den skønne orthodoxe gudstjeneste, fortalte, at hun på en rejse i Frankrig var til messe, men fandt det rædselsfuldt. Hvor er den danske folkekirkelige gudstjeneste med dens salmer dog meget mere lodig! sagde hun.

For ca. 15 år siden var jeg i Rom med nogle af mine sognebørn fra

Blaahøj og Filskov. Jeg ville gerne, at de skulle lære den klassiske romerske messe at kende, og derfor fór jeg om lørdagen rundt i hele byen for at finde en sådan til om søndagen. Men ak, overalt var der såkaldt ungdomsgudstjeneste med pigtrådsmusik og lirumlarum. Endelig, langt om længe fandt jeg en tridentinsk messe på latin. Den gik vi så til, og den kunne vi da forstå!

Også med hensyn til messen og dens skønhed har vi noget tilfælles med Præstebroderskabet St. Pius X. Ganske vist tager vi som lutheranere afstand fra messeofferet – og dog! Jeg har i hvert fald i en afhandling i et festskrift til Jürgen Diestelmann i Braunschweig „*Entwurf einer Theologie der Messe*“ i „Auf dem Grunde der Apostel und Propheten...“ (Braunschweig 2003) argumenteret for, at selv Luther kunne tale om offeret i messen – ikke bare som et takoffer, men som et forløsningsoffer. Forsøningen skete én gang for alle på Golgatha, ja, men selve forløsningen af mig med syndernes forladelse og evigt liv sker aktuelt, når messen fejres med Jesus Kristus på kirkens alter og samtidig i forbøn for mig for den himmelske trone, idet han sammen

med menigheden ofrer sig selv til Faderen. Også det må fremgå af den måde, hvorpå messen fejres. Jeg kan også sige det på den måde, at hvis nadveren ikke også har et aspekt, der er rettet mod Faderen, bliver den – uanset om man fastholder realpræsens eller ej – gjort til et mindesamvær i lighed med den, vi holder i forsamlingshuset efter en begravelse. Nu er dette spørgsmål imidlertid meget vanskelig at redegøre for. Ikke alene fordi det er ret kompliceret, men fordi det er et mysterium, som vi aldrig trænger til bunds i. At messen er et mysterium understreges netop af kirkens klassiske liturgi, den messe, vi gerne vil fejre. Det er dette mysterium, som holder kirken levende. Uden Kristi offers mysterium bliver messen blot til vor egen religiøse præstation. Lad os derfor holde fast ved mysteriet og blive ved med at fejre messen!

*

Præstebroderskabet St. Pius X er meget interessant at følge, fordi vi ved at kigge ind ad andres vinduer lærer en masse om os selv, om den tid vi lever i og om kirkens og messens sande væsen. □

Et forsøg på en hjælpeaktion:

Illusionen om folkekirkelig demokrati – kommentar i Jyske Vestkysten den 9. november 2003

AF POUL ULSDAL

Begrebet »det folkekirkelige demokrati« dukkede vist op i 1950'erne, da Bodil Koch »regerede« som kirkeminister, undertiden offentligt betegnet som »ærkebiskop«.

I årets løb har man på forskellig måde fejret 100-året for indførelsen af menighedsråd, dengang med mange protester både fra grundtvigsk og indremissionsk side. Som udtryk for sund realisme i sognene gik det længe ikke så galt som frygtet, for næsten hel problemløst valgtes normalt kun kirkeligt interesserede til disse råd. Men det var vist netop i 1950'erne, at man afskaffede loven om, at man skulle melde sig på en særlig liste for at kunne stemme ved menighedsrådsvalg – et meget beskedent vink til de helt ukirkelige, at de ikke behøvede at møde op den dag.

Dette føltes helt naturligt også i grundtvigske kredse dengang, indtil man netop i disse år opfandt en særlig »folkekirke-theologi«, hvorefter alle nu skulle være med! I årene siden er der ofret mange penge og megen

trykssvæerte for at presse alle til at møde op ved valgene – i virkeligheden uden respekt for folks egen mening om den sag, for det var stadig en meget lille del der stemte. Det hjalp heller ikke, at gejstlige gjorde det kunststykke at ophøje menighedsrådene til at være udtryk for det theologiske begreb: »Det almindelige præstedømme«! For ikke at genere nogen udelod man altid ordet »troende«, der hørte med til denne betegnelse...

Nu er det min store bekymring, om jeg risikerer at omtale et i dag næsten »unævneligt fænomen«, inden man bladrer om på næste side i avisen. Det er nemlig det med kvindelige præster – blot set i den her anførte sammenhæng! Denne sag blev nemlig fuldkommen forkastet af menighedsrådene engang i begyndelsen af 1920'erne, hvorfor man da heller aldrig vovede at spørge igen. Men så skete det i 1947, at et flertal på 13 i en meget lille valgmenighed valgte en kvindelig theolog som præst, og så dukkede spørgsmålet om Folkekir-

kens næsten 100-årige med rette højt berømmede »frihedsrettigheder« op. Dem gik jeg selv ind for, også i forbindelse med et så beskedent mindretal som tretten personer. Jeg var derfor ikke blandt det store mindretal på 414 præster, der i en adresse gik imod kvindelige præster, ja jeg deltog skriftligt mod denne gruppe! Den eneste af landets biskopper, der dengang ville foretage ordinationen, blev af mange hyldet som en helt. Nogle år senere ændredes holdningen i denne sag, så der var kommet et nyt mindretal, især personificeret i den eneste biskop, der nu var imod denne theologiske opfattelse og derfor blev udsat for en utrolig hetz fra alle tidens magthavere, »de folkekirkelige frihedsrettigheder« syntes nu glemt.

Det hidtil nævnte har stort set været vidnesbyrd om, at respekt for mindretal er meget væsentligt for et demokrati. Men i dag er det næsten umuligt at få præsteembede i Folkekirken, hvis man har det syn på spørgsmålet, der var gældende i vores kirke indtil 1947. Dengang var der 13 personers frihed, jeg offentligt gik ind for, i dag er det måske 30-40 personer, der har det »forkerte syn«. Nogle få er blevet hjælpepræster og må så i årevis leve af forskellige vikariater om med arbejdsløshedsunderstøttelse indimellem. Desuden er der et større

et større antal, der af samme grund ikke kan få forflyttelse og dermed måske ny inspiration i deres gerning – og lige så mange sogne kan ikke »komme af« med deres præst. Jeg har endnu ikke en eneste gang set biskopper eller andre kirkelige myndigheder offentligt støtte dette mindretal!

Meget tyder på, at det »folkekirkelige demokrati« er ved at blive en illusion, der, som vinden blæser, er afhængig af tilfældige magthaveres meninger og vilje.

Det var næsten utroligt, at avisen optog en sådan artikel, men den måske mest afgørende sætning var udeladt: „I hvert fald i sogne med kun én præst behøver ingen at opdage, at deres præst skulle have en sådan „forkert“ theologisk opfattelse, skulle „tænke forkert.“

Poul Ulsdal

Reserveret Post Danmark

RE-FORMATIO udgives af Fællesskabet
KIRKELIG FORNYELSE

Ansvarshavende redaktør og kasserer:

Pastor Steen Sunesen, Kalmargade 37 st. th.,
DK-8200 Århus N. Tlf.: 86 10 83 48. E-post:
steen.sunesen@stofanet.dk.

Redaktionsudvalg:

Pastor em. Poul Ulsdal, Kirkegade 88, 6700
Esbjerg. Sognepræst P. Østerby-Jørgensen,
Galtrup præstegård, 7950 Erslev.

Ekspedition:

Bladet koster 150 kr. årligt i abonnement,
studerende og pensionister dog kun 125 kr.
Kontakt redaktøren for tilmelding.

Gaver modtages med tak på giro 208-8142

RE-FORMATIO's FORLAG:

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE'S
forlag, Johs. P. Sørensens Vej 30, Tebstrup,
8660 Skanderborg. Tlf.: 86 53 80 08.

Bestyrelsen for

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE

Formand:

Pastor em. Olav Fog, Johs. P. Sørensens Vej
30, 8660 Skanderborg. Tlf. 86 53 80 08.

Stud. theol. René Møller Yde, Dr. Holsts Vej
46, st. 235, 8230 Åbyhøj.

Kommunaldir. Stig Sørensen, Grønstræde 10,
Frøslev, 4660 Store Heddinge

Fuldmægtig Chr. Ankerstjerne Rønneberg,
Sdr. Fasanvej 20, 2000 Frederiksberg.

Pastor em. Knud Christensen, Reventlows-
gade 28 4.th, 1671 Kbh. V.

Medlemmer betaler 250 kr. årligt til fælles-
skabet, ægtepar 325 kr., studerende og pen-
sionister 175 kr., pensionistægtepar 250 kr.

INDHOLD - NR. 1 - APRIL 2004 - 46. ÅRGANG

<i>Redaktøren:</i> Skåret ned - konsekvenser af finanslov 2004	2
<i>50 års jubilæum:</i> Kirkevandringen i København	3
<i>Allchin, Donald:</i> Prædiken ved kirkevandringen i København	9
<i>Højlund, Henrik:</i> Det er dejligt at være dansk i Norge - især på Gran	14
<i>Fog, Olav:</i> Præstebroderskabet St. Pius X	18
<i>Ulsdal, Poul:</i> Et forsøg på en hjælpeaktion	26